Якутск Кировга 3 республ. библ. им. Стерлитамак

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөнүөк оройуонунааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа
Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 7-с сыла

№ 65 (625)
Атырдьах ыйын 12 күнэ 1960 сыл.
БЭЭТИНСЭ

Сыаната 10 харчы

Тутуу үлэһиттэрэ! Олорор дьиэлэри түргэнник, бөҕөтүк уонна чэпчэкитик тутуоҕуҥ!

Өйүүн, тутуу үлэһиттэрин бырааһынныыга

Биһиги дойдубутугар промышленнай, олорор уонна культурнай-бытовой тутуулар киэҥ далааһыннаахтык ыытыллаллар. Аҥардас семилетка бастакы сылыгар куораттарга уонна рабочай бөһүөлэктэргэ 80,4 мөлүйүөн квадратнай метр нэшээх олорор дьиэ, эбэтэр 2 мөлүйүөн 200 тыһыынчаттан тахса квартира, ону таһыынан тыа сиригэр 800 тыһыынчаттан тахса олорор дьиэ оҥоһулунна. **Биир тыһыынча киһи баһыгар тутуллар олорор дьиэ ахсаанынан Советскай Союз бастакы миэстэни аан дойду үрдүнэн ылла.**

Коммунистическай партия уонна Советскай правительство олорор дьиэлэри киэҥ далааһыннаахтык, түргэн тэтиминэн тутарга бэлиэтээбит былааннарынан, дойду бары муннуктарыгар саҥа куораттар, бөһүөлэктэр үүнэллэр. Итилэр барылара советскай дьоннор—тутааччылар өрө көтөҕүллүүлээх үлэлэринэн тутуллаллар.

Культурнай - бытовой уонна олорор дьиэлэри тутуу биһиги да оройуоммутугар сылтан-сыл аайы кэҥээн иһэр. Тутуу киэҥник ыытыллан эрэринэн, „Якутстрой“ трест 2 №-дээх тутар-монтажтыыр управлениетын тутууга учааската биһиги оройуоммутугар үлэлиир. Оройуон киниҥэр уонна колхозтарга быйыл элбэх тутуу объектара, олорор дьиэлэр тутулла туралар.

Тутууну „Коммунизм“ колхоз балачча тэрээһиннээхтик ыытар. Бу колхоз тутааччылара социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынан күргүөмнээхтик үлэлиилэр. Николаев И.И., Христофоров С. К., Сергеев В. А., Петров Н. С. күннээҕи нуормаларын аһара толороллор. Кинилэр от ыйдааҕы ударнай соруктары толорууга үчүгэйдик үлэлээбиттэрин иһин харчынан бириэмийэлэннилэр. Ити курдук кыһанан үлэлиир тутааччылар Сталин аатынан уонна „Ээйик“ колхозтарга эмиэ бааллар.

Коммунальнай хонтуора тутааччылара тута турар объектарын быйыл үлэҕэ киллэрэргэ соруктанан үчүгэйдик үлэлиилэр. Ордук улахан болҕомтону тутуу хаачыстыбатыгар туһаайаллар.

Ол эрээри итэҕэстэр уонна быһаарылла илик боппуруостар үгүстэр. Баччаанҥа диэри биир да дьиэ тутуллан бүтэриллэ илик, ыытыллар тутууну силигин толору кыайан ситэриллибэт. Ааспыт сылларга тутуллубут дьиэлэр сарайдаммакка, олбуордаммакка тураллар. Тутуллубут дьиэлэр хаачыстыбалара мөлтөх, уһун үйэтэ суохтук тутуллаллар.

Атырдьах ыйын 14 күнүгэр, баскыһыаньаҕа, тутуу үлэһиттэрин күнүн тутааччылар эрэ буолбакка, советскай доннор бары үөрэн-көтөн бэлиэтиэхтэрэ.

Тутааччы! Эйигин, партия, Ийэ дойдуҥ өссө саҥа кыайыыларга ыҥырар.

Атырдьах ыйын 14 күнүгэр—тутуу үлэһиттэрин күнэ

Б. Антонов художник фотоплаката.

Бастыҥнар харчынан бириэмийэлэннилэр

ХАРЫЙАЛААХ. „Коммунизм“ колхоз бырабылыанньата тутуу үлэтигэр от ыйынааҕы ударнай соругу толоруу түмүгүн дьүүллэстэ. Түмүк көрдөрөрүнэн от ыйыгар тутуу былаана балай да аһара толорулунна.

Тутуу үлэтигэр бастыҥнары колхоз бырабылыанньата 2650 солк. суумалаах харчынан бириэмийэлиргэ быһаарда. Ити иһиттэн 200 солкуобайынан 5 киһи, 150 солкуобайынан 5 киһи бириэмийэлэннилэр. Бириэмийэлэри тутуу кырдьаҕас үлэһитэ Николаев И. И., эдэр тутааччы Христофоров С. К., тутааччылар Сергеев В. А., Петров Н.С. уо.д.а. ыллылар.

Быйыл тутуу үлэтигэр хайа да дьыллааҕар эдэр ыччат актыыбынайдык кыттар буолла. Ыччаттар колхоз производствотыгар үчүгэйдик кыттыылара ыччат ортотугар үлэ туһунан сарыллан эрэрин көрдөрөр.

Кирпииччэ оҥоһуутугар 20.000 кирпииччэ оннугар 30.000 кирпииччэ үктэннэ. Кирпииччэ оҥоһуутугар үчүгэйдик үлэлээбиттэр Полуэктова Р. И., Сергеева Е. Н. биирдии мөһөөк солкуобай харчынан бириэмийэлэннилэр.

Ити курдук устуруус үлэһиттэрэ Семенова Х. М., Егорова Х.М., дизелист Христофоров Х. Н. үчүгэй үлэлэрин иһин эмиэ харчынан бириэмийэлэннилэр.

Тутуу үлэтэ күүстээх тэтиминэн ыытылла турар.

М. Макаров.

Ыраатты социалистическай дойдуларга

БОЛГАРИЯ

Народнай былаас сылларын кэмигэр Болгария ыарахан промышленноһын бары салааларыттан массыынаны оҥоруу ордук түргэнник сайдар. 15 сыл анараа өттүгэр кини массыыналары, инструменнары, саппаас чаастары атын дойдулартан ылара. Оттон билигин массыынаны оҥорор саҥа тутуллубут предприятиелларга 2000-тан тахса тус-туспа көрүҥнээх массыыналар оборудованиелар оҥоһуллар буоллулар. Дойдуга тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын бары көрүҥнэрэ, металы оҥорор араас станоктар, дизельнэй мотуордар, ыарахан уонна чэпчэки промышленноска туттуллар араас массыыналар, оборудованиелар, көтөҕөр кыраннар уо.д.а. оҥоһуллаллар.

Тиһэх кэмҥэ Болгария массыынаны оҥороччулара оҕуруот аһын ыһар массыыналары, саҥа виноградная тракторы, мотороллеры оҥорууну баһылаатылар. Билигин Болгария сорох массыыналары кыраныысса таһынаҕы дойдуларга биэрэр буолла.

ПОЛЬША

Вроцлавка „Пафаваг“ диэн Польша вагону оҥорор государственнай коллектива саҥардыытаҕыта саҥа производственнай кыайыыны ситистэ: предприятиеттан сүүс тыһыынчалаах тимир суол вагона оҥоһуллан таҕыста. Таас чоҕу таһар боростуой вагонеткалартан ууспук электровозтарга тиийэ—„Пафаваг“ коллективын сэрии кэннинээҕи үлэтин түмүгэ.

Тиһэх 15 сылларга завод 10,5 миллиард злот уопсай суумалаах ити сүүс тыһыынчалаах вагоннары электровозтары барыларын субуруччу туруорар буоллар, 1200 километр сири тайыа этилэр.

„Пафаваговскай“ вагоннары, Польша Народнай Республикатыгар эрэ буолбакка, Советскай Союз, Германия Народнай Республикатын, Бельгия, Югославия, Индия уо.д.а. дойдулар ыстаал тимир магистралларыгар элбэхтик көрүөххэ сөп.

РУМЫНИЯ

Румыния народнай хаһаайыстыбатын алта сыллаах былаанын быһыытынан, 1965 сылга тимир рудатын хостоохун, быһа холуйдахха, 4 мөлүйүөн тоннаҕа тиийиэхтээх. Сылга 1,4 тоннаны биэрэр саҥа рудниктар, карьердар, ону тэҥэ, араас рудалары хостуур установкалар оҥоһуллуохтара.

Тимир рудатын промышленнай саппааһын элбэтэр сыалтан үгүс миэстэлэргэ, тимир рудатын элбэх саппааһа көстүбүт Киин Добруджеҕа бүтүннүүтүгэр кэриэтэ чинчийэр уонна бэлэмниир үлэ ыытыллар.

АЛБАНИЯ

Быйыл Албанияҕа виноградтан өлгөм үүнүүнү көһүтэллэр. Албанияҕа виноградниктар билигин 1947 сыллааҕыттан 6 төгүлүнэн киэҥ сири ылаллар. Быйыл саас 1700 гектар сиргэ саҥа виноградниктар үөскэтилиннилэр, үһүс пятилетка устатыгар винограды үүннэрии өссө кэҥиэҕэ. Ол иһин, питомниктарга улахан болҕомто уурулларе. Билигин дойдуга 5 питомник баар, олор сылга 4000000 үүнээйини биэрэллэр.

Народнай былаас үөскүү илигинэ Албания сорох сирэ 24 гектартан ордубат этэ. Оттон билигин 600 гектардаах виноградниктар оччо кэпсээҥнэ да киирбэттэр.

Учууталлар кэллилэр

Биһиги оройуоммутугар дойду киин уобаластарыттан быйыл саҥа учууталлар кэллилэр. Кинилэртэн Арзамас институтун 2 киһи, Куйбышев институтун 2 киһи бүтэрбиттэр. Оттон Смоленскайтан биир географ кэллэ.

Бу кэлбит саҥа учууталлар орто оскуолаҕа үлэлиэхтэрэ.

Тимир суоллар электрификацияламмыт линиялара уһунунан уонна тимир суол транспорын электрификациялаһын тэтиминэн Советскай Союз аан дойдуга бастакы миэстэни ылар.

Кини түөкүнү суулларбыта

Биһиги Ийэ дойдубутугар өтөн киирбит Америка разведкалыыр самолетун от ыйын 1 күнүгэр суулларбытын иһин ССРС Верховнай Советын Президиума капитан Поляков Василий Амвросиевичы Кыһыл Знамя орденынан наҕараадалаабыта.

„Сидьиҥ сыаллаах, биһиги Ийэ дойдубутугар өтөн киирбит омук самолетун биһиги летчикпыт Поляков көрсүспүтэ. Кини уочарат биэрбитэ, өстөөх самолета суулларыллыбыта. Советскай Союз кыраныыссатын кыраҕыгыык маныыр эрэллээх уолбутун биһиги эҕэрдэлиибит“. Ити курдук Никита Сергеевич Хрущев капитан Поляков туһунан пресс-конференцияҕа эпитэ.

Бу снимоктан көрөргүт курдук капитан Поляков сытыы сирэйдээх-харахтаах уһун синньигэс киһи. Кини кителигэр—иккис кылаастаах летчик бэлиэтэ. Летчик бэйэтин туһунан бу курдук этэр:

—Мин, итэҕэйиҥ, рядовой советскай летчикпын...

Василий авиациянан оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан дьарыктаммыт. Онус кылааска үөрэнэ сылдьан Ессентукитааҕы аэроклубка киирбитэ. Авиационнай училищеҕа ылыллыбыта. Онтон ыла уонча сыл ааста. Билигин опытаах „салгын бөрөтө“ буолбут летчик. Ааспыт сыллаахха партия чилиэнигэр кандидатынан ылыллыбыта.

Урукку өттүгэр өстөөҕү кытта көрсүбэтэх уонна ханнык да наҕарааданы ыла илик эдэр летчик бу сырыыга бэйэтин Ийэ дойдутун эйэлээх салгыныгар өстөөҕү көрсөр түгэнигэ түбэстэ. Америка генераллара бэйэлэрин бомбардировщиктарын туохха да ылларбат диэн арбыыллара. Ол эрээри хорсун советскай буойуннар кинини таба көрбүттэрэ уонна сыалларыгар киллэрбиттэрэ.

...Түрүбүөгэ иһиллээтин кытта истребитель халлааҥна өрө кыһыыран тахсыбыт, Америка самолетун атаакалыах иннинэ Поляков, „миигин батыс“ диэн сигналы хас да төгүл биэрбитэ. Салгын ороспуойа ону истибэтэҕэ, советскай сир диэки салгыы көтө турбута. Оччоҕо Василий Поляков өстөөҕү сыалын сеткатыгар киллэрбитэ уонна гашеткатын ыга баттаабыта. „Туохха да ылларбат“ аатырбыт Америка „РБ-47“ бомбардировщига буруолуу-буруолуу, холобуута туспа бара-бара аллараа диэки умсубута. Ити курдук капитан Поляков воинскай иэһин килбиэннээхтик толордо.

ССКП КК от ыйынааҕы Пленумун материалларыгар бэсиэдэлэр, дакылааттар биримиэринэй ТЕМАТИКАЛАРА

1. Сэттэ сыллаах былааны олоххо киллэриигэ советскай норуот үһулуччулаах кыайыыта.

Литературалара:

а). ССКП КК Пленумун туһунан информационнай иһитиннэриилэр. „Кыым“ от ыйын 14—17 күннэрэ.

б). Табаарыс А.Н. Косыгин этиитэ. „Кыым“ от ыйын 19 күнэ.

в). ССКП КК Пленумун уураах. Маҥнайгы раздел. „Кыым“ от ыйын 19 күнэ.

г). Семилетка хардыылара. „СЯ“ от ыйын 13 күнэ.

д). Бутаев С. Сайдыы суолунан. „СЯ“ от ыйын 18 күнэ.

2. Промышленность уонна транспорт сайдыытын тэтимин түргэтэтэр дьаһаллар тустарынан ССКП КК от ыйынааҕы Пленума.

Литературалара:

а). Пленум уураах. II, III, IV уонна V разделлар.

б). Эрэллээх суолунан—коммунизм кыайыытыгар. „Правда“ от ыйын 18 күнүнээҕи инники ыстатыйата. „Кыым“ от ыйын 20 күнэ.

3. Коммунистическай уонна рабочай партиялар представителлэрин Бухарестка буолбут сүбэ мунньахтарын түмүгүн туһунан.

Литературалара:

а). ССКП КК Пленумун резолюцията. „Кыым“ от ыйын 20 күнэ,

б). Эйэлээх суолунан—коммунизм кыайыытыгар. „Правда“ от ыйын 18 күнүнээҕи инники ыстатыйата. „Кыым“ от ыйын 20 күнэ.

ССКП райкомун политическай сырдатыыга кабинета.

Бу күннэргэ үөс төрдүгэр

Хотон тутуутугар бастайааннайдык сыһыарыллан 2 киһи үлэлиир. Биһиги атырдьах ыйын 5 күнүгэр диэри муостата суох хотон истиэнэтин, үрдүн бүтэрэргэ эбэһээтэлистибэ ылынан үлэлээтибит.

Хотон маһын санныбытынан таһан, хотон үрдүн уонна истиэнэтин атырдьах ыйын 5 күнүгэр диэри бүтэрдибит. Билигин муостата, күкүүрэ хаалла уонна 2 халҕан оҥоһуллуоҕа. Маныаха муоста маһын таһыыта элбэх сыраны эрэйэр үлэ буолла, санныбытынан таһыахха наада.

Бу тутууга от үлэһиттэрэ көмөлөһөллөр. Хотон оҥоһуутугар Христофоров Н.Ф. үчүгэйдик үлэлээтэ, кини ыйтан ордук бириэмэҕэ үлэлээн күннээҕи нуорматын 115—120 бырыһыан толорбута.

ОТ ҮЛЭТЭ

От үлэтэ мөлтөхтүк ыытыллар. Оттоохуну колхоз бырабылыанньатын председателин солбуйаччы таб. Николаев Н. И. тэрийэр. Ол гынан баран отчуттар бытаанныык оттуулар, күннээҕи нуормаларын толорботтор. Холобур, от мунньааччылар, киһи кэлэйиэн курдук, 2—3 суотай сири мунньаллар.

Ити курдук үлэлиир буоллахха сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин былаанын толорбот буолуута тиийиэххэ сөп. Оттоохуну ардах, уу кэлиитэ мэһэйдээтэ диэн биричиинэ була сатааһын болҕомтоҕо ылыллыан сатаммат. Үлэни сатаан тэрийдэххэ, отчуттар 2—3 суотайы мунньар буолбаккалар тиритэн-хорутан үлэлээтэхтэринэ ардах мэһэйдээбэт.

В. Николаев.

Ремонт үлэтин болдьоҕор бүтэриэххэ

Биллэрин курдук, орто оскуола ремона атырдьах ыйын 25 күнүгэр бүтүөхтээх этэ. Ол гынан баран ремонт үлэтэ билиҥҥи туругунан ити болдьоххо бүппэт кутталлаах.

Оһохтор оҥоһуллуулара сүнньүнэн бүттэ буолан баран, уматыллыбатах кирпииччэнэн оҥоһулланнар хаачыстыбалара мөлтөх диэххэ сөп. Оттон кыраскалааһын үлэтэ кырааска суоҕунан кыайан барбакка турар, известка эмиэ бэлэмэ суох. Онон бэйэбит бэлэмнээн извезкалыыбыт.

Оскуола муостатын саҥалыы ремоннаан оҥоһуллуохтаах. Маныаха коммунальнай хонтуора күн бүгүҥҥэ диэри дьону туруора илик.

Ремонт үлэтин хаалбыт хонуктарга түргэнник ыытыахха наада. Ситэ бүтэ илик үлэлэри олохтоммут болдьоххо бүтэрэргэ сорук турар уонна оройуон тэрилтэлэрэ, төрөппүттэр көмөлөрө эрэйиллэр.

Н. Жирков.

Конго

(Ыспыраапка)

Биллэрин курдук, ССРС правительствота Конго республикатын правительствотын дьаһалыгар 10 тыһыынча тонна аһы-үөлү хайы-үйэ ыытта, Куттал суох буолуутун советын уураахынан Конгоҕа ыытыллар сэриилэри тиэйиигэ, империалистическай агрессиялааһыны утары сиэрдээх охсуһууну ыытар Конго норуотугар уонна правительствотыгар көмө быһыытынан бэриллэр таһаҕаһы тиэйиигэ советскай самолеттар кытталлар.

(Советскай правительство сайабылыанньатыттан).

Конго—Африка көҥүл государстволарыттан биир саамай эдэрдэрэ. Кини олохтоммута ситэ ый буола илик. Бу государство Африка саамай үөһүгэр баар. Кини сирэ 2.345 тыһыынча квадратнай метр, ол аата 1908 сылтан Конгоны бас билэн олорбут Бельгия сиринээҕэр 76 төгүл киэҥ. Нэһилиэннэтэ, 1957 сыллаах перепись көрдөрөрүнэн, 13 мөлүйүөнтэн тахса.

Аан дойду улуу өрүстэриттэн биирдэстэрин аатынан ааттаммыт бу дойду өлгөм баайдаах. Манна уран, алмаас, кыһыл көмүс, хорҕолдьун, кобальт, тантал, курдук күндү минераллар дэлэгэйдик үөскээбиттэр. Бу дойду быйаҥнаах сиригэр арыылаах мас, эриэхэ, хлопок, кофе, какао үүнэллэр.

Ону суохтаан билигин Бельгия империалистара, көҥүл Конго быстыспат сорҕотун — Катанга провинциятын былдьаан ылааары, бу дойдуну утары хааннаах сэриини тарталар.

Сугун хомуура

Атырдьах ыйын 1—8 күнүгэр диэри 976 кг сугун хомулунна. Сугун хомуругар былаанын Харыйалаах маҕаһыына (продавец таб. Нусугуров) 225 бырыһыан толордо, эбэтэр 450 кг сугун хомуллан маҕаһыыҥҥа туттарылынна. Маайыҥда'лаҥар сугун былаана 128 бырыһыан туолла.

Сугун хомуругар Кирбэй, Ээйик маҕаһыыннара уонна Кыһыл хайа ларега субуокка көрдөрөрүнэн, биир да килограмм сугуну тута иликтэр. Сугун хомуура оройуон киинигэр даҕаны мөлтөхтүк тэриллэр.

М. Гуляев.

Тайваҥҥа тайфун алдьатыыта

От ыйын 31 күнүгэр Тайваҥҥа тайфун түһэн ааста, ол түмүгэр 64 киһи өллө, 50 тыһыынчаттан тахса киһи дьиэтэ суох хаалла, тимир уонна шоссе суоллар эмсэҕэлэннилэр. Тайван хоту уонна соҕуруу оройуоннарын икки ардыларыгар тимир суолунан сылдьыһыы букатын уурайда.

Тайфун ааспытын кэнниттэн балысхан ардах түстэ.

(ССТА).

Редактор И. И. БУДИЩЕВ.

Редакция уонна типография аадырыһа: Саха АССР, Өлөнүөк сэлиэннэтэ. Октябрьскай уулусса 15 №-рэ.

Заказ № 65 Оленекская районная типография. Тираж 400